FIB

HALLÅ, HALLÅ, DET ÄR MARTIN!

Glädjespridaren Martin Ljung bjuder FIB-läsarna på sin egen nyårsrevy

FARLIGARE ATT SKATTE-FUSKA!

FIB:s skattedebatt fortsätter

Nr 1 1960 30/12—7/1 70 öre

Nybyggare på Santa Cruz

ROLF BLOMBERG *lämnar i denna artikel Galápagos djurvärld och berättar om människor på öarna, en färgstark och fascinerande samling nybyggare som lämnat civilisationen för vildmarken*

För omkring trettiofem år sedan härjade "Galápagosfebern" i Norge, och tre koloniseringsexpeditioner satte kurs på dessa fjärran vulkanöar i Stilla havet.

En expedition landade på ön Floreana för att upprätta en station för valfångst och anlägga en oljedepå till gagn för fartygslinjerna på Australien. En annan större expedition med ett fyrtiotal deltagare, kallad Ulva-expeditionen efter betongfartyget Ulva som man medförde, valde Santa Cruz-ön, där man ämnade slå sig på jordbruk och fiske. Ulva-expeditionen var väl utrustad, medförde bl a monterbara hus och en hel konservfabrik. Randall-expeditionen till sist— döpt efter ledaren Harry Randall — for till ön San Cristobal, där man skulle ägna sig åt jordbruk och boskapsskötsel. Alla tre expeditionerna misslyckades, vilket väl i någon mån berodde på att öarna ur koloniseringssynpunkt inte infriade de högt ställda förväntningarna, men mest på bristfällig organisation och osämja bland deltagarna. De flesta lämnade efter hand öarna. Bland dem var även en svensk familj, Sigge Åström från Gävle med hustru och två barn. De slog sig ned i Guayaquil, Ecuadors största hamnstad, och där gick det dem väl i händer.

Några av dem som besvikna lämnade öarna kom emellertid senare tillbaka, och även andra skandinaviska nybyggare bosatte sig på Galápagos, samtliga på Santa Cruz. När jag 1934 kom till ön, bestod den lilla kolonin av ett halvt dussin norrmän, en dansk familj, en islänning och en svensk. Den senare var en lång, fårodig dalmas som hette Nilsson. Efter kort tid lämnade han dock Galápagos och dog i malaria i Guayaquil. Ett par andra av mina vänner från den tiden har också gått bort under tragiska omständigheter. Fiskaren Tryggve Nuggerud törstade ihjäl på en liten öde ö, och Kristian Stampa, likaledes fiskare, reste hem till Norge och organiserade en ny expedition, men fartyget förliste utanför spanska kusten, och Stampa följde med i djupet.

Han tog halva huset

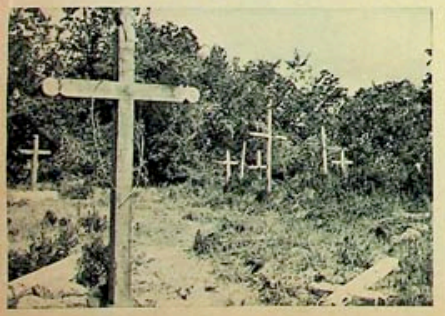
Den skandinaviske nybyggare som bott längst på Santa Cruz är min gode vän Gordon Wold från Porsgrunn. Han kom till öarna när han var tjugotvå år, är nu femtiofem. Till att börja med ägnade han sig åt både fiske och kaffeodling, men snart övergav han fisket. Wold och Stampa hade ett hus tillsammans en halvmil från kusten, där odlingarna låg. Detta sågade man nu av på mitten, och Stampa, som bestämt sig för att helt gå in för fisket, tog sin halvdel och forslade ned den till Academybukten. Wold är ungkarl, lever alldeles ensam på sin *chacra*, sin lilla plantage, men får hjälp vid kaffeskörden av andra öbor. Utom kaffe odlar han grönsaker, potatis och andra rotfrukter, har en mängd fruktträd — apelsiner, grapefruit, alligatorpäron och andra — och har med framgång planterat olika slags virkesträd. Han trivs i stort sett med tillvaron. För några år sedan gjorde han ett besök här på fastlandet och gästade då även mig i Quito. Men efter alla sina år på Galápagos vantrivdes han till den grad med stadslivet, med allt oljud — tutande bilar, ringande telefoner, skränande gatuförsäljare —, med bensinångor och andra odörer, med sten och asfalt, att han flydde tillbaka till Galápagos med första båt!

Till veteranerna på Santa Cruz hör också Jens Moe från Telemarken, som var en av Skandinaviens första flygare. Även han är ungkarl. Han kom ut på Ulva-expeditionen, men reste sedan till Columbia, där han var bosatt i sju år. Han längtade dock tillbaka till Galápagos, återvände för gott till Santa Cruz och är nu granne med Wold. Moe har specialiserat sig på hönsavel. Han hör liksom Wold till dem som trivs bäst på sin chacra och inte har någon längtan efter "den civiliserade världen". När jag 1948 besökte honom, kollationerade vi våra upplevelser under de elva år vi inte setts. Jag hade under detta tidsavsnitt hunnit besöka alla fem världsdelarna, rest jorden runt och upplevt andra världskriget både i Europa och Asien. "Och jag", sa Moe, "jag har bara traskat ner till Academybukten ett par, tre gånger på dom åren..."

En svenska på Santa Cruz

Till Santa Cruz' äldre nybyggare hör också familjerna Horneman, Rambäck, Graffer, Kastdalen och Henriksen, allihopa norrmän. Inte alltigenom, förresten — Håvard Henriksen är gift med en svenska, Saimy Lundberg från Täby. Hon kom, som jag nämnde i min första artikel, 1935 till Galápagos med sin man John och tioåriga dottern Gloria. Men 1941 dog John Lundberg, och fru Saimy gifte efter några år om sig med Henriksen. Gloria är gift med en ecuadorian och käck mamma till fyra käcka barn.

Forts. sid. 33

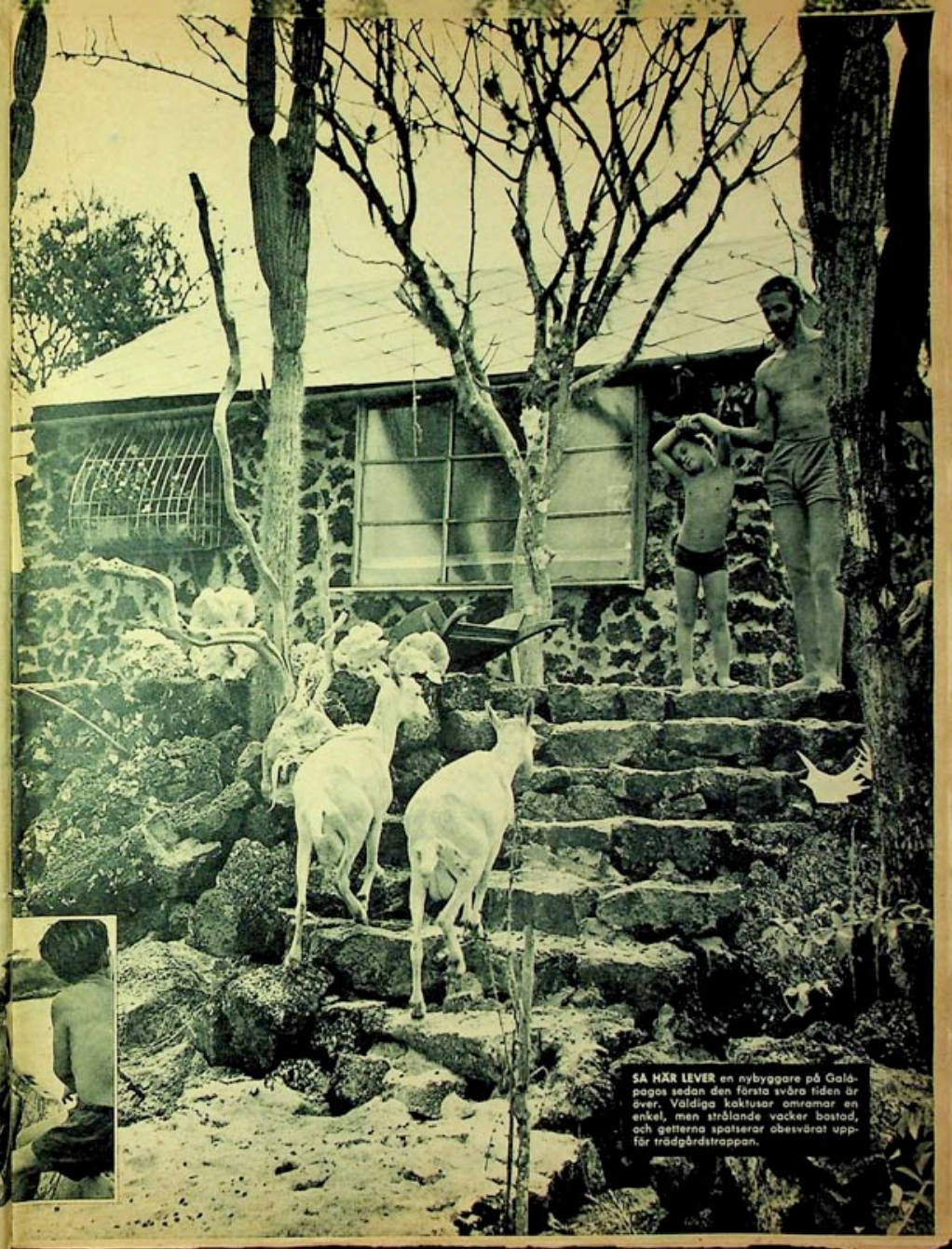
SANTA CRUZ' enkla kyrkogård i vildmarken hyser redan några av de första nybyggarna. Gravarna är inte särskilt välvårdade, ett och annat träkors har fallit omkull.

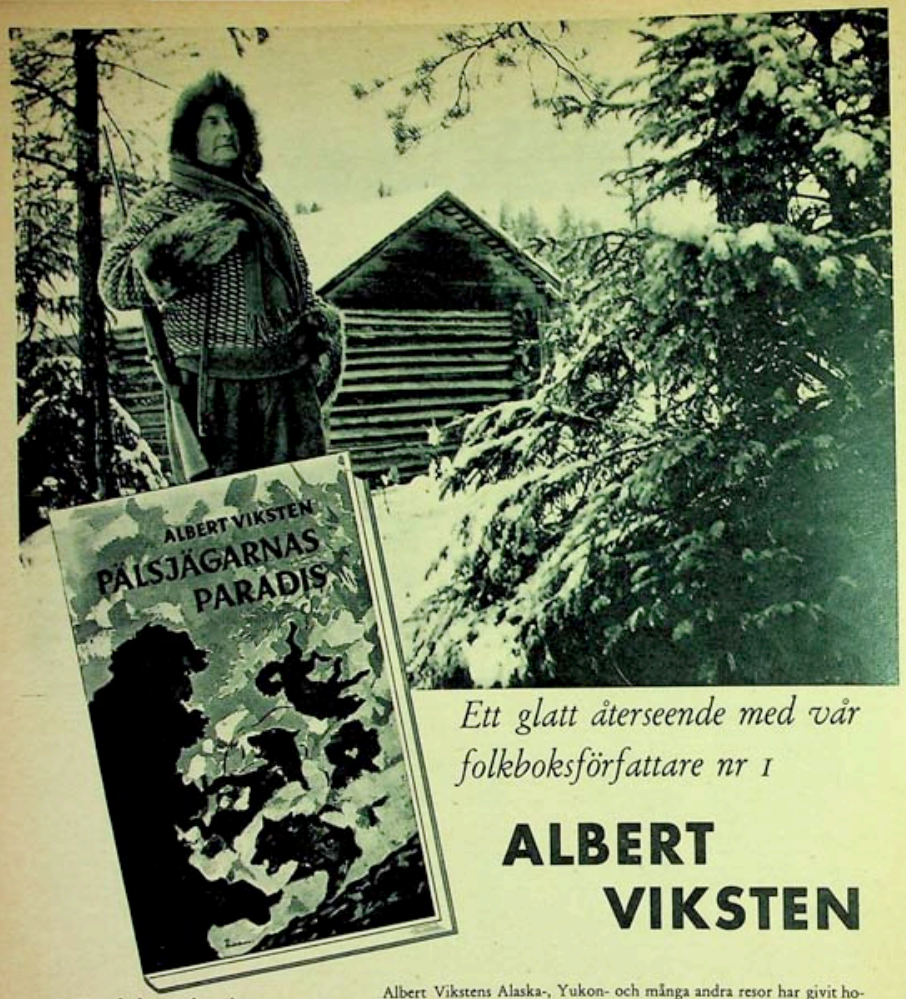
GLORIA LUNDBERG MONCAYO heter öarnas enda svenska. Hon kom som tioåring, är nu gift med öns styvaste jägare och har fyra barn.

GLORIAS BARN heter Gunnar, Rolando, Rolf och Rita — redan erfarna fiskare.

SÅ HÄR LEVER en nybyggare på Galápagos sedan den första svåra tiden är över. Väldiga kaktusar omramar en enkel, men strålande vacker bostad, och getterna spatserar obesvärat upp för trädgårdstrappan.

Ett glatt återseende med vår folkboksförfattare nr 1

ALBERT VIKSTEN

Köp boken inbunden — det lönar sig . . .

Se det vackra nykomponerade bokbandet i varma röda färger.
Vårt lands kunnigaste artister svarar för skyddsomslag, pärm och illustrationer.

Albert Vikstens Alaska-, Yukon- och många andra resor har givit honom ingående kännedom om vildmarken och dess människor och djur. I boken "Pälsjägarnas paradis" som presenterades i TV för en tid sedan, berättar han friskt och levande om människor som valt det hårda, spännande och strapatsrika livet i Kanadas och Alaskas obändiga natur. "Pälsjägarnas paradis" är en fängslande och verkligt underhållande, bitvis farsaktig rolig bok.

2:95
Inb. 4:95
+ oms

Nästa vecka i bokhandeln och pressbyråns försäljningsställen

NYBYGGARE PÅ . . .

Forts. från sid. 16

Hennes man, Gilberto Moncayo, som är född på Santa Cruz, är utan tvekan öns styvaste jägare och den verklige "vildmannen". När Gilberto går på vildgetsjakt, lämnar han sitt gevär hemma; han rpinsper tkapp de snabba djuren och fångar dem med händerna! Det är en god sportprestation, ty att bara vandra genom Santa Cruz' kaktustäggiga snår på de vassa lavastenarna kan vara nog så prövande för en vanlig människa. Gloria och äldste sonen Gunnar, elva år, är för den delen också skickliga jägare och ger sig ogenerat på de vilda svinen (som på Santa Cruz redan har ett människoliv och många jakthundars på sitt samvete), så i Glorias hem saknas aldrig kött!

Casañova var först

Den allra första Santa Cruzbon kom till ön mot sin vilja. Det var en ecuadorian, en viss Camilio Casañova, som omkring år 1900 skickades dit i exil från grannön San Cristobal, där Manuel J Cobos regerade med hård hand över en koloni straffångar. Casañova sattes iland på den obebodda ön med endast ett litet kärl med dricksvatten, en avbruten köksknIv och en s k sockerrörskniv. Hans kamrater, som tvingades lämna honom på Santa Cruz, stack i smyg åt honom några tändstickor och klädespersedlar. Om Casañovas föga avundsvärda öde berättar William Beebe följande i sin bok "Galápagos, de förtrollade öarna":

— — — Denne man gör verkligen skäl för namnet Robinson Crusoe på Galápagosöarna. Under de första dagarna hade han gripits av vild förtvivlan vid tanken på den långsamma död, som han var övertygad om skulle drabba honom. Han levde på det råa köttet av sköldpaddor och ödlor, och för att spara sitt knappa vattenförråd drack han blodet av dessa djur. Han sov på stranden, där han var föremål för stor nyfikenhet från sjölejonen, vilka flitigt besökte honom. Sedan tre veckor gått på detta sätt i ett slags dvala, byggde han en hydda och fann också, att han kunde släcka sin törst genom att tugga stycken av kaktusväxterna. Därpå försökte han gå inåt land för att uppsöka ett bättre ställe att leva på, och under fjorton dagar vandrade han sin törnbeströdda väg mot det inre för att slutligen uppge försöket.

Under tre och ett halvt år stannade han på ön. Han förfärdigade en almanacka. Dagarna markerade han på ett träd, månaderna på ett annat, året på ett tredje. Två gånger under dessa år talade han med människor. Två engelska fartyg kom dit, och besättningen gick i land. De varken talade eller förstod spanska, och han var lika okunnig i engelska. Genom tecken försökte han få dem att förstå, att han önskade bli tagen därifrån, men på samma sätt meddelade de honom, att de ej kunde hjälpa honom. Denne dubbelt landsflyktige straffånge bönföll och grät, men de lät honom stanna sedan de kvarlämnat ett litet förråd av skorpor, tändstickor och cigarretter på stranden utanför hans koja. — — —

1904 gjorde straffkolonin på San Chistobal uppror och mördade Cobos, och när nyheten härom nådde fastlandet, sändes kanonbåten "Cotopaxi" till Galápagosöarna för att utröna läget. Dess första uppgift blev att rädda Casañova, och därvid fick man också förklaringen till engelsmännens vägran att hjälpa honom. På motsatta sidan av ön hade Cobos låtit sätta upp en skylt, på vilken var skrivet på spanska och engelska:

FÖR EJ BORT DENNE MAN! HAN ÄR EN TJUGODUBBEL BROTTSLING!

Förbud mot shorts

Vilken kontrast utgör inte texten på denna skylt mot den kungörelse jag läste utanför polisstationen på Santa Cruz nu femtiofem år senare: den meddelade förbud mot att gå i shorts — i anständighetens namn!

Santa Cruz försöker som synes hänga med i utvecklingen. Nu har man gu'bevars hamnkapten, polis och präst, butiker och skolor, och till Wolds stora ogillande har man också fått dit sådana larmande, illaluktande monster som en traktor, en vägskrapa och ett par lastbilar och börjat bygga väg. Friden är borta. (Nå — det finns ju ännu obebodda öar på Galápagos, där den som så vill kan få leva i fred — öar som inte ens är helt utforskade.) Ja, jag är sentimental, och jag tyckte det var trist att se förändringarna på Santa Cruz, civiliseringen . . .! När jag kom dit första gången för tjugofem år sedan fanns inga myndigheter, inga förordningar, bara ett fåtal trivsamma nybyggare bodde där, livet var primitivt och oändligt fritt och härligt!

Nu bor hundratals människor på ön, och med nästan varje fartyg anländer nya kolonister. Det är många utlänningar, immigranter — Santa Cruz kan uppvisa en verkligt kosmopolitisk samling — men mest fattigt folk från Ecuadors högland som kommer otillräckligt utrustade och går hårda tider till mötes. Motivet hos dessa senare är förstås att de hoppas på en drägligare utkomst. Men många av de utländska kolonisterna har haft andra mål och syften. Som t ex den tyska brödratrion Angermeyer — Gus, Carl och Fritz.

Det var motviljan mot Hitler och nazismen och längtan efter ett liv utan stöveltramp som gjorde att de lämnade Tyskland i egen båt och satte kurs mot Galápagos. De hann uppleva många äventyr och utstå många umbäranden innan de två år senare nådde målet. Nu är alla tre bröderna gifta och har barn, de har byggt sina hus på den svarta klippstranden i Academybukten — ett bra stycke från byn —, de har byggt sina egna båtar, de fiskar och fångar sköldpaddor och är då och då guider åt vetenskapliga expeditioner och turister. Det är tre glada och gemytliga bröder med rara fruar och barn, de sjunger och spelar, och de ser verkligen ut att trivas med livet på Galápagos.

Närmaste grannar till Angermeyers är en ung belgisk familj, André och Jacqueline DeRoy med två småttingar. De bor i ett av de minsta och anspråkslösa husen på Santa Cruz. Men både André och Jacqueline har en påfallande konstnärlig läggning, med ögonen öppna för allt det sköna i naturen, och de har med små medel skapat det vackraste hemmet på ön. Huset är bygt på svart lava bland jättelika kaktusar, och trappan och stigen som leder till det är kantad med vita koraller och drivved i vidunderliga, abstrakta former. Interiören är enkel och smakfull, ett gott bevis för att man utan stora resurser kan skapa

MUSIK

Musikåret 1959

har varit rikt och ovanligt stimulerande. På konsertområdet har våra konserföreningar fortsatt att stimulera verksamheten genom täta solist- och dirigentbesök och inte dragit sig för en del arbetsamma men intressanta uruppföranden. Några revolutioner har det inte varit fråga om — sådant får våra unga tonsättare sköta om på utländsk botten! Såväl Ingvar Lidholm, Sven-Erik Bäck som Bo Nilsson — elektronikern från Malmberget — följs av den internationella kritiken med spänning, och Bengt Hambræus erhöll på hösten ett förnämligt japanskt tonsättarpris. Vår opera — sorgligt missförstådd av ekonomiskt sinnade herrar i den statsfinansiella ledningen — har under 1959 kunnat notera sitt kanske framgångsrikaste år. Vid operafestivalen i Edinburgh var Stockholmsoperan en av de mest uppmärksammade och uppskattade ensemblerna och Karl-Birger Blomdahls "Aniara" har redan fått en plats i operahistoriska hävderna. Till de fina överraskningarna i slutet av höstsäsongen måste man räkna "Soldaten Svejk", där Sven-Erik Vikström, Busk Margit Jonsson och Ingvar Wixell gjorde storartade insatser. Operabesökeutvidgningen av den berömda Svejk-historien bådar också gott för den kommande operatillvaron — man når nya lyssnargrupper som hittills förhållit sig tämligen kallsinniga till operakonsten. Må man nu bara hoppas att det beramade operabesöket i USA inte går i stöpet . . .

Sven-Erik Vikström — Svejk.

På opera- och operettområdet

noterar man vidare att musical- och reklamsuccén "My Fair Lady" fortfarande drar fulla hus och att vi kan notera stora framgångar för Sonja Stjernquist som "Dollarprinsessan" på Storan i Göteborg. För henne lockar två fina TV-engagemang under våren 1960 — det är Jugoslavien och Tyskland som vill engagera den välsjungande operettstjärnan. En ny stjärna tändes i sena höstmånader i Malmö, där Berit Frodi som Carmen visade sig — förutom skådespelartalang — även äga sångförmåga. Ja, till och med så långt att en del kritiker menade att hennes sceniska förmåga överträffades av sångförmågan.

Berit Frodi — Carmen.

På pop- och jazzområdet

har tendensen varit en ökad skivproduktion — och därmed troligen också en ökad försäljning. Jazzkonserterna har visat vikande publikintresse, trots att jazzåret varit rikt på fina gästspel. Om det har varit fråga om en tillfällig konjunkturnedgång eller inte är svårt att säga om. Klart är ändå att när fine batteristen Art Blakey dök upp med sina "jazz messengers" och presenterade budskapsjazz fick han applåder från fullsatta salonger. Våra grammofonbolag har visat en skärpning under det gångna året. Dels har något av marknadens risighet bortfallit genom att en del småbolag fått nya agenturer i Sverige och att därigenom de ledande grammofonbolagen nu tillfullo kan utnyttja sina reklam- och distributionsmöjligheter. Vidare har man genom nya överenskommelser med huvudföretagen inom industrin nu skapat möjligheter att presentera nya skivor i Sverige samtidigt som i huvudlandet.

Skiva värd att ha

Birgit Nilsson — Penelope.

brukar vi skriva i den här spalten. Sällan har omdömet varit mer berättigat än då det gäller "Birgit Nilsson" (Columbia LP), där den svenska operasångerskan sjunger sånger av Beethoven, Mozart och Weber och ackompanjeras av Philharmonic orchestra under Heinz Wallberg. Den svenska operasångerskan torde i dag vara oöverträffad. Hennes stämmas klang och bärighet, den dramatiska intensiteten gör hennes sångkonst till en upplevelse av skönhet. Hennes stämmas förfärdade uttrycksfullhet måste på även sådana att spetsa lyssnarörat som annars knäpper av radio och grammofon inför opera och hellre vilar blicken på televisionsrutan än lyssnar till musik. Skivan har redan väckt stor uppmärksamhet på den internationella marknaden.

BENGT MELIN

FIB:s NYA eleganta kulspetspenna

Den förgyllda huven och den förstärkta spetsen gör FIB:s jättepopulära kulspetspenna ännu bättre, ännu elegantare. Tre års garanti på varje penna, som har de bästa pennornas alla fördelar men det lägsta priset.

endast **9:75** + oms.

FOLKET I BILDS FÖRLAG
Box 118 — Stockholm 1

Sänd mot postförskott + porto:
..... st FIB:s nya kulspetspenna à 9:75 + oms.

Namn: .....

Adress: .....

Postadr: .....

TEXTA! FIB 1-60

trivsel och skönhet. Modern, vacker keramik — det är Jacquelines skapelser — liksom sällsamma snäckor och koraller som André samlat ger färg och liv åt husets enda rum. En del av det ljusa rummet liknar en vinterträdgård med många tropiska plantor och blomster.

Båda älskar naturen, och André är en mycket duktig amatörbiolog, han är nyfiken på allt levande, studerar insekter och kryp med ett intensivt intresse, gör ständigt märkliga upptäckter och iakttagelser.

En ny livsglädje

Den båt som tog mig till öarna förde också med sig landsmän till DeRoys — en familj bestående av man, hustru och två pojkar. De kom väl utrustade för nybyggarlivet och slog upp sina tält i närheten av det hus där jag bodde. Mannen hade varit försäljare i Belgien, en slav i en stor firma, han vanvårdes med jobbet, längtade efter ett liv i naturen. Han hade läst ett och annat om Galápagos och beslöt att resa dit. Hellre hade han förstås rest till Polynesien, men där är inte nybyggare välkomna. Han hade utan tvekan den rätta pionjärandan, jobbade och slet med entusiasm. Galápagos var väl inte riktigt vad han hade tänkt sig; vad han läst om öarna hade varit alltför romantiska beskrivningar. Men nu var han här, och nu gällde det att göra det bästa möjliga av tillvaron. Det var rent förunderligt vilken förvandling han genomgick på ett par, tre månader. Det var en blek herre med en del extra fett jag mötte på båten. När jag tog farväl av honom var han brun som en indian, senig och muskulös och utan ett gram överflödigt fett.

— Och den förändringen är inte den största, sa hans fru. Nu är han glad och full av optimism. Hemma i Belgien var han alltid missnöjd, klagade för jämnan.

. . . men svårt i början

Hans fru var självfallet lycklig över denna metamorfos, men hon var inte så säker på att hon själv skulle kunna trivas med livet på Santa Cruz, så långt borta från den "riktiga" världen. Hon saknade redan Brysssel och det liv en storstad kunde bjuda, hon saknade väl också livsmedelsaffären där hon kunde köpa precis vad hon behövde. Och det hade varit svårt att skiljas från släkt och vänner. Men hon var "a good sport", solidarisk och arbetsam. Medan mannen byggde ett hus av svart lavasten — ett hårt jobb som ibland tog all musten ur honom — lagade hustrun mat över kokgropar i det fria, tvättade disken vid stranden, hämtade hinkvis med bräckvatten för tvätt och matlagning från ett vattenhål ett bra stycke från lägerplatsen. Äldste sonen röjde skog och odlade majs och grönsaker högre upp på ön. Det var bara den yngste, femårige Olivier, som inte behövde jobba; han lekte med sin lilla båt och fångade krabbor vid stranden . . .

Det är ingen tvekan om att denna familj kommer att klara sig fint på Galápagos. Men om de trivs i längden, om de stannar kvar är väl ett spörsmål. Man skall vara skapt på ett särskilt sätt — ungefär som Wold och Moe eller Angermeyers och DeRoys — för att vara fullt till freds på "de förtrollade öarna".

NÄSTA VECKA: Straffångar och vattenmeloner.

PERFEKT SERVICE

Forts. från sid. 13

Sen Gabriel läst papperen och gjort ett diertal anteckningar steg han upp, granskade sej i spegeln och tog fram en löst sittande rökrock ur garderoben. Han drog på ett par vita handskar och gick ner. Malherbes väntade på honom. Klockan var sex.

Gabriel nickade och hans assistent följde honom, medföranade en silverpenna och en marekängaportfölj.

De vandrade genom köket där kockarna fiskade upp röda hummrar ur ångande kastruller för att dela dem mitt itu. Från köket fortsatte de till källaren — och där var man i full gång med att öppna kartonger av *cordon rouge* för elva dollar flaskan. Sen gick promenaden vidare till stora balsalen. Borden, för åtta personer var, stod uppställda på båda långsidorna av lagunen. Sole Mio var färdigbyggt, och nere på terrassen framför villan stod ett halvmåneformat bord. Där skulle Monsieur och Madame George Washington Kelly, deras son George Washington Kelly junior, och deras närmaste vänner sitta.

Två målare var ivrigt sysselsatta med att hälla i och röra ut tvåhundrafemtio liter turkosfärgat bläck i lagunen för att ge vattnet exakt samma nyans som i Miami. Artisten från Coral Gables både lämnat dem ett prov, vattenfärg på vitt papper, som de ett i ett jämförde vattnet med och hällde i mera bläck. Uppe på Sole Mios balkong höll ett par elektriker på med två strålkastare.

Från gatan hördes de sista "pooommm!" — "poommm!" — "pomf" från brandkårens pumpbil. Lagunen var fylld.

Gabriel fortsatte sin vandring ut i vestibulen, såg de sista tjugo omsorgsfullt emballerade kungspalmerna föras in, och i entrén dök fören av en venetiansk gondol upp.

Den store Gabriel nickade åt Malherbes. Malherbes skyndade till entrén och varnade bärens bärare:

— Hör ni, se upp för målarfärgen.

Gabriel återvände till sitt rum, tände en cigarrett och vilade i badet en halvtimme. Sen klädde han sej.

Som varje annan kväll hälsade han hotellets gäster välkomna vid dörren till restaurangen.

Madame George Washington Kellys fest i balsalen övervakades av Gabriels tredje assistent, Monsieur Rudi, en förtorkad gubbe som en gång varit stallknekt hos en österrikisk prins.

Med jämna mellanrum infann sej en kurir och viskade till Malherbes:

— Gästerna anländer.

Lite senare:

— Man serverar cocktail.

Sen:

— Gästerna strömmar in i balsalen.

Vidare:

— Madame George Washington Kelly är mycket nöjd.

Och:

— Gästerna slår sej ner.

Och:

— Soppan serveras.

Dessa bulletiner översattes till franska av Malherbes och viskades till Gabriel. Denne nickade.

Middagen var nästan över då Gabriel drog sej tillbaka till ett litet sidorum, där bakom en skärm en enkel måltid stod dukad åt honom. Den bestod av kall fasan, grönsallad i citron, en enkel kompott bigarråer lagad utan socker. I is under borddet stod hans favoritvin, en elegant långgmal butelj Steinberger Kabinett, Preussische Staatsdomäne 1921.

Mitt under måltiden, innan han ännu hunnit smaka det utsökta vinet, reste sej Gabriel nästan tvärt och vandrade kvickt genom restaurangen. Malherbes, som inlog sin måltid i det lilla rummet bredvid, svalde kvickt och följde efter. Nästan springande korsade de vestibulen till balsalen och skyndade uppför trappan vid kungspalm nummer tre.

Gabriel stannade, och vid hans sida stannade, som alltid, Malherbes. Man hade just avslutat desserten, och kyparna förde ut resterna av *Bombe Washington*, och, i enlighet med givna instruktioner, dämpades ljuset.

Två härolder blåste temat ur Aida som en order om tystnad och uppmärksamhet.

Den tunga violetta ridån drogs åt sidan, och där stod födelsedagstårtan. Den var magnifik, tre meter i höjd, och den var faktiskt vacker. Ett mästerverk av Brillot Bonafou, två gånger vinnare av den guldmedalj som Société Culinaire de Paris delade ut . . . I veckor hade denne man med tålamod skänsla och kärlek för arbetet byggt ett monument i socker, i lager på lager av russin och mandel. Tårtan var klassiskt enkel men ändå prydd med oräkneliga dekorationer som beskrev lyckliga dagar vid kapplöpningsbanan.

Men det mest underbara med denna tårta var dess topp. Där stod en miniatyrkopia av Sole Mio, komplett in i minsta detalj med palmer, apelsinträd, lagun och gondol. I portvalvet, en tum höga, stod Monsieur och Madame George Washington Kelly. Madame med en bukett rosor, Monsieur med den ständiga cigarren i mun.

Men detta var ändå inte allt. Över Sole Mio svävade ett par duvor. I sina näbbar, mycket listigt arrangerat, höll de ett par små ljusskyltar mellan sej. Skyltarna flammade upp omväxlande, först namnet George, sen Marthe, George i rött, Marthe i grönt.

Fem kvinnliga dvärgar, sminkade och klädda som femlingar, bar tårtan nerför trappan i det ambrafärgade ljuset från strålkastarna. Hawajibandet spelade "Happy Birthday to you". Alla sjöng med och intet öga var torrt.

Gondoljären startade för att staka över lagunen för att mottaga tårtan.

I det ögonblicket, när allas blickar var riktade mot tårtan, råkade en av femlingarna, Yvonne, halka på en olivkärna. Tårtan darrade till, svajade, så föll den i lagunen och drog dvärgarna med sej. Man hörde ett fräsande när de elektriska skyltarna försvann under vattnet.

Var fanns nu Gabriel?

Gabriel stod under kungspalmen och nickade lugnt åt Malherbes. Malherbes lyfte ett finger och tittade upp mot mannen bakom strålkastarna.

Ambraljuset lämnade lagunen och för hastigt uppför trappan. Än en gång blåste härolderna temat ur Aida, ridån drogs åt sidan och än en gång stämde hawajibandet upp "Happy Birthday to you, Happy Birthday to you".

Och sen, som om de sista förfärliga minuterna aldrig varit, skådade Monsieur och Madame George Washington Kelly och deras vänner och gäster det otroliga — TÅRTAN än en gång, oskadad, åter en skapelse av Brillot Bonafou, identisk och perfekt, med scener av lyckliga dagar vid kapplöpningsbanan, med keruber, cigarr och rök, lagun, gondol, duvor, ljusskyltar som blinkade namn, ett i grönt och ett i rött, buren på skuldrorna av en ny uppsättning femlingar.

Den olyckliga första uppsättningen femlingar sam till lagunens strand och kravlade sej upp och försökte lämna salen i skydd av bordens skuggor.

— *Imbéciles!* väste Gabriel till Malherbes.

— *Imbéciles!* väste Malherbes till de kvinnliga dvärgarna.

Den nya tårtan staskades över lagunens vatten, besjöngs, fördes till bordet, delades och serverades. Inte förrän då lämnade den store Gabriel sin plats i skuggan av kungspalmen. Nu vandrade han ställa och sedd av ingen till sitt rum. För trots att han ägde sådana talanger och dessutom var i besittning av gåvan att ana vad som komma skulle var han en mycket anspråkslös man.

(Översättning: Gunnar Brolund)

SKATTEKONTROLLEN BLIR . . .

Forts. från sid. 9

Rättsavdelningschef Walberg samlar sej till sammanfattning och ger den ungefär så här:

Något av en revolution har skett

— Jag är fullt beredd att instämma med stadsfiskal Glas att det inte är i allo välbeställt med kontrollen. Det är i insikten om detta som statsmakterna när Staten nu behöver större inkomster har valt att ta ut dem i form av en omsättningsskatt i stället för genom en höjd inkomstskatt.

Vid indirekt beskattning är möjligheten att smita nämligen betydligt mindre.

Jag kan ge ett exempel. Om en *affärsman kan dölja undan 10 000 kr vid en omsättning kan det betyda att han slipper 5 000 i inkomstskatt, men han slipper bara 400 kr i omsättningsskatt!*

Å andra sidan ska man inte tro att Statsmakterna suttit med armarna i kors när det gällt att klämma åt skattefuskarna. Det pågår något av en revolution inom vårt Taxeringsväsen. Den började 1955 då taxeringsmyndigheterna fick starkt ökade befogenheter att kräva in kontrolluppgifter och ta del av för övrigt hemligstämplat material. Samtidigt tillsattes en utredning om taxeringsorganisationen. Resultatet blev sådant att redan 1956 års riksdag var färdig att besluta om en djupgående omläggning av taxeringsväsen och taxeringsförfarande.

Målsättningen är tvåfald: dels att hålla efter smitarna och dels att garantera medborgarna en rättvis behandling från skattemyndigheternas sida.

Man beslöt en betydande utvidgning av taxeringsorganisationen — speciellt för att göra det möjligt att förbättra kontrollen av rörelseidkare, lantbrukare och fria yrken.

Omsen ger bättre kontroll

I toppen fick Rikasskattenämnden en kontrollbyrå som centralt samlar in kontrollmaterial och distribuerar det till Länsstyrelserna. På så sätt får man in kontrolluppgifter som skattesmitarna tidigare trodde var undandragna insyn . . . Rikasskattenämnden planerar också speciella kontrollaktioner mot olika kategorier.

För övrigt har man arbetat för att öka resurserna för *taxeringsrevision.*

Den enda formen för effektiv kontroll av de skattskyldiga som har störst möjligheter att smita undan skatt heter nämligen taxeringsrevision. Personalen utökades. Det kom en ny taxeringsrevisor med biträden på varje Länsstyrelse.

Dessutom har man tillsatt *särskilda taxeringsnämnder* för kontroll av de "svåra" kategorierna, och i dessa nämnder finns heltidsanställda taxeringsassistenter. Assistenterna kontrollerar under halva året rörelseidkarnas deklarationer och gör under den andra hälften taxeringsrevisioner.

Assistentorganisationen är för tillfället utbyggd till hälften och femtio nya anställa varje år.

Omsättningsskattens har tillfört Länsstyrelserna ny arbetskraft; och den kontroll som sätts in av oms-skäl kommer självfallet indirekt den "vanliga" skatten tillgodo.

Varför görs inte mera?

Men man kan fråga sej, menar Sten Walberg, varför inte statsmakterna gjort och gör mera åt problemet — stadsfiskal Glas' frågeställning är fullt motiverad.

Svaret bör bli följande:

1 En väsentlig förbättring har inträtt under senare år. Antalet taxeringsrevisioner är i ständigt stigande.

2 Man kan också konstatera att det finns bestämda gränser för hur snabbt man kan utbygga taxeringsorganisationen och hur ingående man kan göra kontrollen. Taxeringskontroll är ett viktigt och grannlaga arbete. Det kräver väl utbildade specialister med gott omdöme — och sådana står inte att få utan vidare, de måste utbildas och prövas.

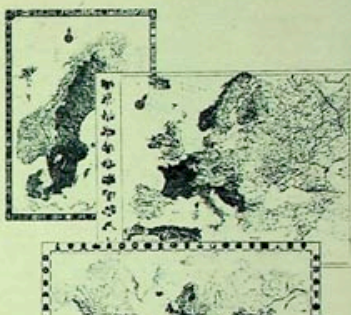
I själva verket är det så att redan den utbyggnad som nu pågår på något håll visat sej svår att genomföra eftersom det är brist på lämpliga kandidater.

3 Ännu kan mycket vinnas genom en utbyggnad av kontrollen. Men vi måste också tänka på en annan sak. Det måste finnas gränser för hur mycket taxeringsmyndigheterna ska granska den enskildes förehavanden. Privatlivets helgd måste respekteras. Den enskilde kan inte kontrolleras hur ofta och närgånget som helst.

Här viktigt det än är att alla betalar sina skatter får vi inte hamna i en polisstat.

STÖD
SVENSKA RÖDA KORSET
Postgiro 900 800

FIB:s överskådliga *och vackra* VÄGGKARTOR *gör det lättare för Dig att följa* världshändelserna

Norden 65×100 cm. Vackert inramad av 90 storstäders vapen i färg. Endast 3:95 + oms.

Europa 100×80 cm. 15 länders riksvapen, tryckta i 6 färger, inramar den vackra kartan. Pris 3:75 + oms.

Världen Nu i ny upplaga 70×100 cm. Inramad av 66 länders rikasvapen. Skyddsomslag med 84 länders flaggor i färg. Pris 3:75 + oms.

Genom sitt stora format och vackra utförande — samtliga tre kartor är tryckta i flerfärgsutförande — är FIB-kartorna inte bara instruktiva och lättöverskådliga utan också utomordentligt stilfulla prydnader i hemmet.
Finns i bokhandeln — lämpliga presenter, inte minst till ungdomarna.

Kan också rekvireras på kupongen

Om kartorna inte finns på Er ort rekvirera från
FOLKET I BILDS FÖRLAG - BOX 118 - STOCKHOLM 1

Sänd mot postförskott plus porto:
..... ex NORDENKARTAN à 3:95 + oms.
..... ex EUROPAKARTAN à 3:75 + oms.
..... ex VÄRLDSKARTAN à 3:75 + oms.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Skriv tydligt — Texta! FIB 1-60